

ANO
Andrej Babiš
Pyšelská 2361/4, 14100 Praha 4

V Praze, 29. listopadu 2013

Zvýšení efektivity a hospodárnosti veřejné infrastruktury v koaliční smlouvě

Otevřený dopis ARI koaličním stranám

Asociace pro rozvoj infrastruktury
Národní 10/138, 110 00 Praha 1
ič: 2667 1395, t: 224 951 710
e: office@ceskainfrastruktura.cz
www.ceska-infrastruktura.cz

Tomáš Janeba
prezident asociace
m: 606 640 251
e: tomas.janeba@
ceskainfrastruktura.cz

Vážený pane předsedo,

Jménem Asociace pro rozvoj infrastruktury (**ARI**) si Vám dovoluji zaslat tento otevřený dopis, ve kterém bych Vám chtěl vyjádřit podporu ARI při prosazování efektivní a hospodárné veřejné správy a fungování našeho státu. Pevně věřím, že nastává čas, kdy se podaří prosadit nutné a dlouho požadované změny v řadě oblastí působení státu a jednou z nich bude i oblast veřejné infrastruktury. Dovoluji si Vám tímto sdělit naše níže uvedené názory a doporučení.

Budoucnost veřejné infrastruktury má dvě možnosti: můžeme (i) **zvyšovat příjmy** ze zdrojů financování - přerozdělením vyššího podílu z veřejných rozpočtů na investice, zvyšováním výběru daní, poplatků a zadlužení; můžeme ovšem také (ii) **zvyšovat efektivitu a hospodárnost** infrastruktury, kdy za stejné prostředky můžeme získat více a kvalitnější infrastrukturu než doposud.

Zastáváme názor, že Česká republika má značné obtíže dlouhodobě rozvíjet, obnovovat a udržovat svoji veřejnou infrastrukturu efektivně jako správný hospodář. Dle zahraničních studií, zavedením dobré praxe běžně užívané v soukromém sektoru, mohou **státy ušetřit až 40% svých budoucích očekávaných potřeb** financování. Jsou tři způsoby jak toho docílit:

- ① **Lepším výběrem projektů**
 - výběrem **nezbytných projektů** s prorůstovým efektem
 - stanovením **promyšlené koncepce**, aby se projekty vhodně doplňovaly v rámci dlouhodobé strategie (jinými slovy, nedělejme zbytečné investice)
- ② **Zefektivněním celého procesu: přípravy, stavební realizace až po správu a údržbu**
 - **profesionalizací** investorských organizací státu (SFDI, ŘSD, SŽDC, ŘVC)
 - **zefektivněním a zrychlením** projekční-inženýrské přípravy a výkupu pozemků
 - **správným zadáváním** veřejných zakázek: transparentně, hospodárně a odpovědně
 - posuzováním **celoživotních nákladů**: investiční vs. provozní náročnosti
 - důsledným **vymáháním kvality** plnění
- ③ **Lepším využitím stávající infrastruktury**
 - **důslednou péčí** o stávající infrastrukturu zlepšit její kvalitu a prodloužit životnost
 - **řízeným zvyšováním kapacity** předcházet potřebám nových investic

Potřeba zásadních změn

Vaše strana, jako druhá vedoucí parlamentní strana vzešlá z voleb 2013, má jedinečnou možnost přispět k nastartování ekonomického růstu a ozdravení sektoru veřejné infrastruktury, pouze však za předpokladu, že bezodkladně prosadí dlouho doporučované změny. Jinak toto volební období nebudeme schopni zrealizovat jedinou infrastrukturní stavbu národního významu a investicemi do infrastruktury nepodpoříme oživení růstu ekonomiky tak, jak se to daří okolním evropským státům. Pro zvýšení efektivity a hospodárnosti veřejné infrastruktury doporučujeme provést následující:

1. Zefektivnit a zrychlit přípravu liniových staveb

Dopravní infrastruktura, kam směřuje nejvíce veřejných investic, má největší potenciál zefektivnění. Jejím zásadním problémem je (i) nedostatek připravených projektů, jejichž příprava byla za minulé vlády zcela zastavena a jednak (ii) neefektivní a zdouhavý schvalovací proces Stavebního zákona, zcela nevyhovující pro přípravu liniových staveb. V ČR je příprava liniových staveb několikanásobně delší (v řádu roků) a dražší než v okolních evropských zemích.

Zákon o liniových stavbách

Nový zákon o liniových stavbách po vzoru našich sousedních zemí by zavedl jednokolový schvalovací proces přípravy liniových staveb, který by (i) výrazně zkrátil čas potřebný k přípravě staveb - eliminací náročné administrativy a neúměrného napadání, a (ii) výrazně by snížil celkové náklady liniových (dopravních) staveb, které neúměrně rostou právě v přípravné fázi. Tento argument je podpořen i zjištěním NKÚ ve své zprávě č. 12/18.

ARI doporučuje, aby v současnosti připravovaná koaliční smlouva vedoucích politických stran obsahovala společný závazek předložit a přijmout nový zákon o liniových stavbách do konce roku 2014. ARI má aktivní pracovní skupinu, která se přípravě věcného záměru nového zákona o liniových stavbách věnuje již delší dobu a nabízí spolupráci při formulaci jeho návrhu, odborné diskuzi a předložení v parlamentu ČR.

Bez nového zákona o liniových stavbách se nepodaří například v nejbližších letech zahájit stavbu rychlostní silnice R35 nebo plně vyčerpat dotační zdroje programovacího období 2014-2020.

2. Založit Národní infrastrukturní radu

Kvalitní a fungující infrastruktura je stěžejním tématem ekonomických programů všech vedoucích politických stran, přesto je v konečném důsledku rozdrobena do odpovědností několika rezortů (dopravy, zdravotnictví, školství, průmyslu, regionálního rozvoje a životního prostředí). Velké infrastrukturní projekty ovšem přesahují zájmy těchto rezortů, neboť mají národní význam. Doporučujeme, aby byl zřízen centrální orgán ve formě instituce, ministerstva nebo rady, který bude sjednocovat know-how z pohledu právních, technických a ekonomických standardů. Efektivní, nejrychlejší a nejschůdnější je vznik Národní infrastrukturní rady.

Národní infrastrukturní rada (NIR)

ARI doporučuje zřídit Národní infrastrukturní radu, která by měla být odpovědná premiérovi vlády ČR. NIR by měl mít 6-8 členů, z řad odborníků s celoživotní praktickou zkušeností z relevantních oblastí: projektové-inženýrské přípravy, stavební realizace, ekonomiky staveb a řízení nákladů celoživotního cyklu. V kompetenci NIR by mělo být monitorování průběhu přípravy a realizace významných infrastrukturních staveb, metodická kontrola a komentování přípravných a schvalovacích procesů. NIR by měl také vydávat doporučení na změny prostředí za účelem zvyšování efektivity rozvoje a obnovy veřejné infrastruktury.

ARI doporučuje, aby v současnosti připravovaná koaliční smlouva vedoucích politických stran obsahovala dohodu o zřízení NIR. ARI nabízí platformu pro odbornou diskuzi a spolupráci při formulaci poslání, naplní a pravomocích NIR, počínaje doporučením profesních specifikací pro výběr vhodných kandidátů.

3. Prosadit správné zadávání veřejných infrastrukturních zakázek

Výsledky dopadu „protikorupční“ novely Zákona o veřejných zakázkách (ZVZ) a jeho praktická aplikace veřejnými zadavateli je zcela nevyhovující pro sektor infrastruktury. Dovolím si tvrdit, že protikorupční „tažení“ posledních let korupci neodstranilo, ale navíc způsobuje státu v oblasti infrastruktury značné skryté ztráty. Jsme přesvědčení, že **zavedení principů transparentnosti, hospodárnosti a odpovědnosti** formou nastavení (i) **jasných pravidel** zadávání, smluvního zajištění a kontroly kvality, a (ii) zajištění **profesionálního a odpovědného fungování** investorských organizací státu je mnohem efektivnější způsob.

Zadávání veřejných zakázek

ARI doporučuje, v oblasti zadávání veřejných zakázek, změnit následující:

1. Zavést **definici výpočtu mimořádně nízké nabídkové ceny**: zajistit ochranu zadavatelů před „nucenou“ akceptací dumpingových cen a eliminovat oprávněné obavy o skrytou nekvalitu takovýchto dodávek;
2. Změnit a **standardizovat způsob zadávání veřejných zakázek** investorskými organizacemi státu, včetně hlavních smluvních ujednání; odděleně pro projekční přípravu a stavební realizaci;
3. Stanovit **metodiku veřejného zadávání** pro oblast infrastruktury: **nastavit jasná „pravidla hry“**;
4. Prosazovat **zadávání formou Design & Build/dodávek na klíč** pro eliminaci víceprací a prodražování realizace staveb (žlutý a stříbrný FIDIC); současná praxe zadávání na prováděcí dokumentaci a výkaz výměr se ukazuje jako cesta zcela špatným směrem (*viz modely PPI níže*);
5. Zavést povinnost projektové přípravy velkých staveb v **BIM** (*Building Information Modelling*);
6. Zajistit včasné a konzistentní **rozhodování ÚOHS**.

4. Alternativní způsoby zadávání a financování infrastruktury

Nedostatečné zkušenosti a kompetence veřejných zadavatelů na úrovni státu, krajů i měst způsobují značnou neefektivitu veřejnému sektoru ve formě předimenzování staveb, zbytečně dlouhé časové náročnosti, přejímání nekvalitních plnění, špatného zadávání a zasmulňování zakázek. Zastáváme názor, že využívání alternativních způsobů zadávání a financování běžně používané v soukromém sektoru umožní zvýšit efektivitu a hospodárnost veřejné infrastruktury.

Partnerství pro infrastrukturu (PPI)

ARI doporučuje využívat moderní způsoby zadávání a financování infrastrukturních projektů:

1. **Design & Build** (Navrhni a postav);
2. **Design, Build & Operate** (Navrhni, postav a provozuj);
3. **Design, Build, Finance & Operate** (Navrhni, postav, zafinancuj a provozuj).

Modely PPI jsou alternativou ke klasickému zadávání dílčích zakázek tam, kde veřejný zadavatel nemá dostatek kompetencí a zkušeností nebo historicky neprokázal své schopnosti efektivně projektově řídit přípravou, stavební a/nebo provozní fázi staveb. PPI umožňuje využít manažerských schopností a profesních zkušeností soukromého sektoru efektivně řídit přípravu, realizaci a následnou správu a údržbu komplexních staveb a nést za to příslušnou odpovědnost. Přestože mu za to náleží odměna, **může být jeho zapojení z hlediska celoživotních cyklů efektivnější**, než tradiční přístup veřejného sektoru. PPI využívají mezinárodně osvědčené smlouvy FIDIC a jsou využitelné v ČR pro pozemní stavby, technologické celky a dopravní infrastrukturu (s úpravou odpovědnosti na schvalovací proces a výkup pozemků).

Naše poslání

ARI sdružuje významné dodavatele v oblasti infrastruktury – projektové a inženýrské přípravy, stavební realizace, správy a údržby, infrastrukturního financování a poradenství. Sjednocuje zájmy členů a prosazuje koncepčně ucelený názor na změny, které by měla Česká republika podstoupit, aby infrastruktura byla hybnou silou naší prosperity. ARI podporuje vytváření podmínek a využívání postupů vedoucích k efektivnější, systematické a dostatečné obnově a rozvoji infrastruktury v České republice.

Efektivní rozvoj a obnovu veřejné infrastruktury vnímáme jako klíčový předpoklad ekonomické prosperity našeho státu a kvality našeho života. Uvědomujeme si nutnost současné výdajové střídmosti z důvodu nedostatku rozpočtových prostředků státu. Více než kdy jindy je ale právě v době ekonomického útlumu nutné, aby stát investoval efektivně a promyšleně, tedy aby **investoval chytře**. Jsme připraveni přispět svým dílem k prosazování a dodržování jasných pravidel hospodárnosti, transparentnosti a odpovědnosti a nabízíme spolupráci na prosazování dobré praxe a zdravého rozumu.

Závěrem si dovoluji Vás informovat o **Národní konferenci o české infrastruktuře 2014**, kterou pořádáme **22.-23. ledna 2014** s cílem nastartovat odbornou debatu ARI, politických špiček a médií o potřebě změn přístupu, zavedení koncepce a dobré praxe. Bezpochyby se bude jednat o významnou akci v oblasti infrastruktury v příštím roce a proto Vám nabízíme možnost zapojení.

Vážený pane předsedo, pevně věřím, že Vám naše názory a doporučení pomohou při formulaci konečné podoby koaliční smlouvy, následných programů a oborových strategií. V případě Vašeho zájmu jsme připraveni ke společné diskusi a spolupráci k prosazování výše uvedených myšlenek. V této věci bych se s Vámi velice rád setkal osobně při nejbližší možné příležitosti.

Přeji Vám hodně štěstí a úspěchů.

S úctou,

Tomáš Janeba

Tomáš Janeba, prezident ARI
m: 606 640 251, e: tomas.janeba@ceskainfrastruktura.cz

Asociace pro rozvoj infrastruktury
občanské sdružení zapsané v rejstříku MVČR
s identifikačním číslem: 2667 1395
Národní 10/138, 110 00 Praha 1
t: 224 951 710; e: office@ceskainfrastruktura.cz
w: www.ceskainfrastruktura.cz